

Přehled situace v oblasti odchovu telat v ČR

26.11.2019 KLATOVY

Obecný úvod a přehled základní legislativy

- ▶ tělesná teplota zdravých telat 38,5-40 °C
- ▶ termoneutrální zóna telat 15 až 22 °C

- ▶ kritická teplota:
 - ▶ dolní 9 °C (po narození, bez průvanu)
 - ▶ horní 25 °C (Doležal and Staněk, 2015)

Obecný úvod a přehled základní legislativy

- ▶ porodna – kritický bod – porod, infekční tlak,
- ▶ ustájení - přiměřená, dostačující ventilace
životní zóny telat = dobré zdraví
- ▶ eliminuje přenos a rozvoj chorob, kapénkových infekcí a vliv škodlivých látek (čpavek, sulfan aj.)

Obecný úvod a přehled základní legislativy

- ▶ legislativa (směrnici Rady 2008/119/ES, resp. vyhlášky č. 208/2004 Sb. - individuální ustájení, max. do 56. dne věku telete

Obecný úvod a přehled základní legislativy

- ▶ minimální šířka individuálního boxu nebo kotce 1100 mm (1200 až 1400 mm)
- ▶ minimální délka kotce či boxu 1500 mm (1600 až 1800 mm)
- ▶ při napájení z věder na hrazení kotce či boxu, nezbytné započítat průměr nádoby

Obecný úvod a přehled základní legislativy

- ▶ v případě odchovu telat ve skupinách:
 - ▶ do 150 kg živé hmotnosti – minimálně 1,5 m²
 - ▶ od 150 do 220 kg živé hmotnosti – min. 1,7 m²
 - ▶ nad 220 kg živé hmotnosti – min. 1,8 m²

Obecný úvod a přehled základní legislativy

- ▶ kotce a boxy pro telata
 - ▶ vhodná podestýlka – různé materiály,
 - ▶ kategorie telat mladších dvou týdnů a telat v izolaci (nemocná telata)
- ▶ nastláno kvalitní a nezaplísňenou, čistou podestýlkou
- ▶ pro vyšší hygienický standard lze lože alkalizovat, a to pomocí jemně mletého vápence nebo jiného alkalizačního prostředku.

Obecný úvod a přehled základní legislativy

- ▶ výška podestýlky
 - letní měsíce 150 až 200 mm
 - zimní měsíce 200 až 250 mm
- ▶ spotřeba slámy 0,3 až 0,5 kg
na 1 m² lehárny na tele a den

(Doležal and Staněk, 2015)

Obecný úvod a přehled základní legislativy

- ▶ výběhová část (individuální/skupinový box):
- ▶ podlaha - hladká, spádovaná, ne kluzká,
- ▶ povrch podlahy nesmí způsobovat poranění, umožňovat bezproblémové odstranění mrvy a čištění a případnou desinfekci;

Přehled využívaných technologií v průběhu odchovu telat

- ▶ ve většině chovů dojeného skotu je využíván pro odchov telat v období mléčné výživy systém VIB
- ▶ 74,3 % farem v ČR využívá individuálních boxů
- ▶ 22,4 % využití individuálních kotců
- ▶ 3,3 % byly použity skupinové kotce (Staněk *et al.*, 2014).

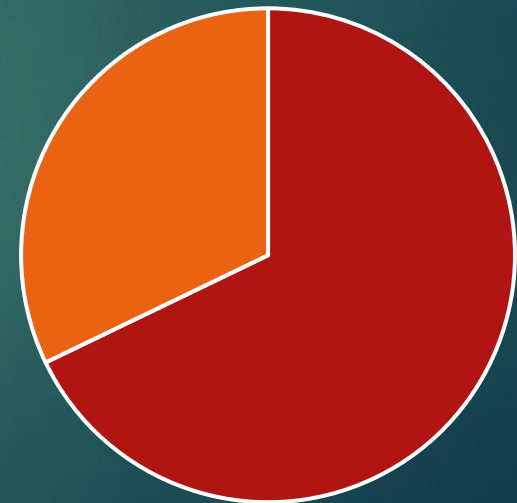
Přehled využívaných technologií v průběhu odchovu telat

- ▶ 54,6 % umístění na venkovní ploše
- ▶ 18,4 % v přístřešcích u stájí
- ▶ 16,4 % v samostatných přístřešcích
- ▶ 5,9 % ve stájích pro odchov telat
- ▶ 4,7 % ve stájích pro chov krav

Přehled využívaných technologií v průběhu odchovu telat

- ▶ materiál - lehce omyvatelný plast 61,2 %
- dřevo 29 % (Staněk et al., 2014)

■ Plast ■ Dřevo

Individuální ustájení a typy venkovních individuálních boxů

- ▶ účel individuálního ustájení telat – eliminace přenosu chorob a kontrola příjmu krmiva
- ▶ prokázané nižší riziko průjmových a respiračních chorob (Marcé *et al.*, 2010)
- ▶ VIB - mnoho výrobců zemědělských technologií

- design/rozměry/materiál

individuální kotce a boxy – 96,7%

skupinové boxy a kotce – 3,3%

96,7%

3,3%

VIB - Dřevo

► výhody:

- dobrá tepelná izolace, přírodní materiál, příznivější mikroklima

► nevýhody:

- špatná údržba, čištění a dezinfekce
 - omezená životnost dřeva
 - dřevo absorbuje tekuté odpady
 - riziko kontaminace materiálů
 - náchylnost k hnití a rozpadání
- VIB, vysoká hmotnost (Doležal and Staněk, 2015).

VIB - Plast

► výhody:

- dobrá manipulovatelnost
- snadné rozebírání/skládání
- snadná údržba, čištění a dezinfekce

► nevýhody:

- dle typu křehkost materiálu (zima)
- intenzivní ohřívání vzduchu (léto)
(při absenci/nepoužívání ventilačního otvoru)

(Doležal and Staněk, 2015)

VIB - Plachtovina

► výhody:

- dobrá manipulovatelnost
- snadné rozebírání a skládání boxu
- snadná údržba, čištění a dezinfekce

► nevýhody:

- omezená životnost plachtoviny (kontrola uchycení ke konstrukci)
- intenzivní ohřívání vzduchu (léto)
(při absenci ventilačních otvorů)

(Doležal and Staněk, 2015)

Skupinové ustájení telat v průběhu odchovu

- ▶ zatím především u větších kategorií telat - po odstavu
 - ▶ možnost sociální interakce mezi telaty - welfare
- ▶ přímý kontakt mezi telaty a společné krmení/napájení
- ▶ hierarchie - sociální stres - zvýšené riziko?
 - ▶ respirační onemocnění, časnější vznik průjm. chorob
(Callan and Garry, 2002; Svensson et al., 2003, Gulliksen et al., 2009)

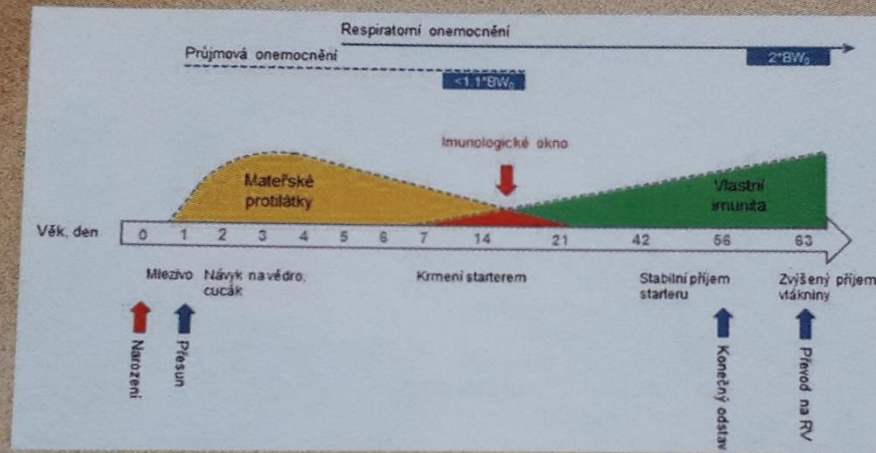
Skupinové ustájení telat v průběhu odchovu

Skupinové ustájení telat v průběhu odchovu

- ▶ ustájení telat ve skupinách od věku 2. týdnů - nižší riziko přenosu respiračních chorob (Svensson *et al.*, 2003)

Jaká je doba vhodná ke sloučení telat?

- mateřské protilátky z kolostra působí u telat po dobu prvních 3 týdnů života
- vývoj vlastních protilátek začíná přibližně po 3 týdnech věku

Skupinové ustájení telat v průběhu odchovu

- ▶ rozdílná doporučení pro vhodnost od věku od narození a velikost ustájených skupin
 - ▶ od 6 telat až do max. 12 telat
- ▶ minimální plocha podlahy 1,5-1,8 m²/tele

Specifika odchovu telat v konvenčním a ekologickém systému

- ▶ odchov telat s matkou - tradiční způsob chovu bez tržní produkce mléka (biologické a fyziologické potřeby telat)

- telata starší 7 dnů není dovoleno chovat v individuálních boxech bez možnosti sociálního kontaktu s jiným skotem
- zvětšená podlahová plocha
 - do 100 kg 1,5m² vnitřní plochy a 1,1 m² výběhu
 - do 200 kg 2,5 m² vnitřní plochy a 1,9 m² (Louda et al., 2003)

► Děkuji za pozornost

